



**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.20.708/2022/4. szám

A tanács tagjai: Salamonné dr. Piltz Judit a tanács elnöke

Dr. Zumbók Péter előadó bíró

Dr. Bajnok István bíró

Dr. Farkas Attila bíró

Dr. Tibold Ágnes bíró

A felperesek: Felperes1

(Cím2) I. rendű

Felperes2

(Cím2) II. rendű

A felperesek képviselője:

Dr. Mátyás Brigitta ügyvéd

(Cím5)

Az alperesek: Alperes1

(Cím3) I. rendű

Alperes2

(Cím3) II. rendű

Az alperesek képviselője:

Dr. Csernus Sándor ügyvéd

(Cím6)

A II. rendű alperes beavatkozója:

Alperesi beavatkozó1

(Cím7)

A II. rendű alperes beavatkozójának képviselője:

kamarai jogtanácsos

(Cím7)

A per tárgya: kártérítés megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

II. rendű alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.847/2021/4/II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 22.P/I.21.403/2020/58-I.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését hatályában fenntartja.

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek mint együttes jogosultaknak 50.000 (ötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy fizessen meg az államnak az állami adó- és vámhatóság közzétett illetékbevételei számlájára 408.033 (négy száznyolcezer-harminchárom) forint meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illetéket. Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperesek házastársak.

[2] Az I. rendű felperesnél – az eltelt időre tekintettel – az 1991-ben behelyezett emlőimplantátumok cseréje vált szükségessé. A beavatkozást az I. rendű alperes – a II. rendű alperes vezető tisztségviselője, képviselője – végezte 2006. március 27-én egy magánklinikán. A műtét elvégzéséhez az I. rendű felperes beleegyező nyilatkozatot írt alá, amely szerint a kifogásolt és megváltoztatni szándékolta testi, esztétikai hiba jellegéről, a javasolt műtéti megoldásról és a kockázatokról az I. rendű alperestől érthető és részletes felvilágosítást kapott.

[3] A 2006. március 28-i zárójelentés szerint az I. rendű alperes a jobboldali, helyenként kalcifikálódott, deformált kapszulát subglandurálisán távolította el a vérzékeny és heges környezetből; a bal oldalon a kapszulára helyenként felrakódott concrementumok könnyen letörölhetők voltak, így ezt a kapszulát a helyén hagyta, alakján kör, illetve sugár irányban felhasítva; vérzéscsillapítást követően mindkét oldalon drainage-t hagyott vissza. Az I. rendű felperes részére zavartalan posztoperatív szakasz után otthonában fizikai kímélet és melltartó viselése volt javasolt a zárójelentés szerint, kontrollvizsgálatra, varratszedésre megbeszélés szerinti, panasz esetén pedig soron kívüli jelentkezés lett előírva.

[4] Az I. rendű felperes hazabocsátását követően három nap múlva lázas állapotba került, fájdalmi jelentkeztek, gennyes-véres váladékozást tapasztalt. Ekkor telefonon érte el a külföldön tartózkodó I. rendű alperest, aki antibiotikum szedését, valamint súlyosabb probléma esetén kórház felkeresését javasolta. Az I. rendű alperes vasárnap vizsgálta meg az I. rendű felperest, a gennyes váladékot leszívta, az átkötözést elvégezte, az antibiotikumos kezelés folytatását javasolta.

[5] Az I. rendű felperes a műtétet követő néhány hét elteltével jelezte az I. rendű alperesnek, hogy nem elégedett a műtét eredményével, a bal mellét nagyobbknak találja, a két mell aszimmetriát mutat. Bizalomvesztés miatt az I. rendű felperes problémájával másik plasztikai sebész szakorvost keresett meg, aki rögzítette, hogy a mellek aszimmetrikusak,

mindkét bimbóudvar lefelé fordul, az implantátumok relatíve magas helyzetűek, azok eltávolítását 2006 őszére javasolta. A mellkorrekciós beavatkozásra 2007. április 21-én került sor Baker III. fokozatú tokzsugorodás, fájdalmas mellek és igen magas helyzetű implantátumok, lefelé forduló bimbók miatt, majd 2007. november 18-án kontúrkorrekciós műtét került elvégzésre.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

[6] A felperesek keresetükben vagyoni és nem vagyoni káraik megtérítésére kérték kötelezni az alpereseket. Álláspontjuk szerint az I. rendű alperes a műtétet nem az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 77. § (3) bekezdésében írt elvárható gondosság elvének megfelelően végezte, ezzel a felpereseknek vagyoni és nem vagyoni hátrányt okozott. Állításuk szerint az I. rendű felperesnek a korrekciós műtétet megelőzően folyamatos fájdalmai voltak, amely miatt mindkettőjük élete jelentősen megnehezült mind fizikai, mind pedig lelki értelemben.

[7] Az alperesek ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték. Hivatkoztak arra, hogy a beavatkozás indokolt volt, ahhoz az I. rendű felperes hozzájárult és az anamnéziséből kiderül, hogy már a műtétet megelőzően is fennállt az aszimmetria. Állították, hogy a felperesek azt sem bizonyították, hogy káruk következett be.

[8] A II. rendű alperes felelősségbiztosítója mint beavatkozó a keresetre érdemi nyilatkozatot nem tett.

[9] Az elsőfokú bíróság – a másodfokú bíróság 7.Pf.21.474/2011/4. számú részítélete folytán megismételt eljárásban meghozott – 22.P./P.I.26.135/2011/111. számú ítéletével a keresetet elutasította.

[10] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság a 7.Pf.20.815/2016/5. számú rész- és közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta, és megállapította, hogy a II. rendű alperes az I. rendű felperesnél 2006. március 27-én végzett műtéti beavatkozással összefüggésben az I-II. rendű felpereseket ért károkért 70%-os mértékű kártérítési felelősséggel tartozik, és az iratokat a követelés összegére vonatkozó tárgyalás folytatása érdekében megküldte az elsőfokú bíróságnak; egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[11] A II. rendű alperes felülvizsgálati kérelme folytán eljáró Kúria a Pfv.III.20.473/2017/10. számú végzésével a jogerős rész- és közbenső ítélet felülvizsgálattal támadott közbenső ítéleti rendelkezését – az elsőfokú közbenső ítéletre is kiterjedően – hatályon kívül helyezte, és e körben az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Abból indult ki, hogy a II. rendű alperes felülvizsgálati kérelmében három kérdéskör – nevezetesen az antibiotikum profilaxis alkalmazása, a műtéti technika megválasztása és a kár bekövetkezésének bizonyítása – kapcsán állította a jogerős rész- és közbenső ítélet jogszabálysértő jellegét. Megállapította: az eljáró bíróságok részéről lényeges eljárási szabálysértésnek minősült az, hogy olyan szakvéleményt vontak be bizonyítékként a mérlegelés körébe, amellyel kapcsolatban nem állapítható meg, hogy ki készítette a szakkonzultánsnak tulajdonított részt. Kifejtette, hogy a bíróságok nem foglalhattak állást a szakvélemények alapján abban a kérdésben, hogy megfelelő volt-e a II. rendű alperes részéről az eltérő műtéti technikák választása, így erre alapítottnak a II. rendű alperes kártérítési felelőssége kérdésében megalapozott döntést nem hozhattak. Az antibiotikum profilaxis megítélése vonatkozásában ugyanakkor egyetértett a másodfokú bírósággal. Helytállónak

minősítette azt a megállapítást, hogy mivel a műtéti leírásban az antibiotikum profilaxis alkalmazása nem szerepelt, így kizárólag a zárójelentés tartalmából következtetve, a dokumentáció ellentmondásossága miatt nem tudható bizonyosan, hogy a perbeli műtétet a gyógyító orvostól elvárható gondosság tanúsítása mellett szükséges antibiotikum profilaxis mellett végezték-e. Annak megítélését azonban, hogy az antibiotikumos védelem milyen mértékben csökkenthette volna a gyulladás és ezáltal a kapszulaképződés kialakulásának esélyét, már olyan orvosszakmai kérdésnek tekintette, amely vonatkozásában megalapozott döntés csak aggálytalan szakvélemény birtokában hozható. Rámutatott továbbá: a másodfokú bíróság a perben rendelkezésre álló dokumentáció alapján megfelelően jutott arra az álláspontra, hogy az I. rendű felperes melleinek bizonyos fokú aszimmetriája már a perbeli beavatkozást megelőzően is fennállt, és a perbeli nyilatkozatok okszerű értékelésével jutott arra a következtetésre, hogy az a műtétet megelőzően nem volt zavaró a felperesek számára. Alaposnak tartotta a felpereseknek azt a hivatkozását, hogy a státuszfelmérés (méretkülönbözőség) meghatározása nem tartozik kizárólagos plasztikai sebészeti kompetenciába, ezért ebben a körben a szakértői intézet plasztikai sebész bevonása nélkül is jogszerűen foglалhatott állást. A másodfokú bírósággal abban is egyetértett, hogy a kezelés során bekövetkezett egészségügyi károsodás bizonyítottságára tekintettel az egészségügyi intézménynek kell bizonyítania felróhatóságának hiányát a kimentés körében, de ezzel kapcsolatban aggálytalan szakvélemény és a rendelkezésre álló szakvélemények közötti esetleges ellentmondások feloldásának hiányában megalapozott döntés nem volt hozható. Az új eljárásra az elsőfokú bíróság számára előírta annak tisztázását, hogy ki működött közre szakkonzultánsként a szakértői intézet által előterjesztett szakvélemény készítésénél; amennyiben ez nem lehetséges, úgy olyan szakvélemény beszerzését írta elő, amelyben a plasztikai sebészeti szakterületet érintő kérdéseket az ezen a területen kompetenciával rendelkező szakértő vagy szakközreműködő válaszolja meg. Azt is rögzítette, hogy ha az eltérő műtéti technikák alkalmazásával kapcsolatban az elsőfokú bíróság a másodfokú bíróságtól eltérő álláspontra jut, úgy a szakértő bevonásával azt is tisztázni kell, hogy az antibiotikum profilaxis alkalmazásával kapcsolatos bizonyítatlanságra is figyelemmel, a II. rendű alperest mely károk bekövetkeztéért és milyen terjedelemben terheli esetlegesen felelősség.

Az első- és másodfokú ítélet

[12] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

[13] Tényként állapította meg, hogy az I. rendű felperes emlői a beavatkozás előtt is aszimmetrikusak voltak, és az I. rendű felperesnek a bal emlőjével kapcsolatban időnként panasa volt. Ennek figyelembevételével foglalt állást abban a kérdésben, hogy az I. rendű alperes megfelelően választotta-e ki a két mell közötti eltérő műtéti technikát, valamint helyesen járt-e el akkor, amikor nem az izom alá – vagy legalább részlegesen nem az izom alá – ültette be az implantátumokat. A szakvéleményeknek, s köztük a megismételt eljárásban kirendelt plasztikai sebész orvosszakértői véleményének összevetése alapján rámutatott: a műtét során az izom alá történő elhelyezés szóba sem jöhetett, mivel ehhez az I. rendű felperesnek kérnie kellett volna a meglévő aszimmetria korrigálását és ennek érdekében a mellek felvarrását, de az újabb hegek keletkezésével járó beavatkozást az I. rendű felperes nem akarta. A szakvéleményeket a tekintetben is egyezőnek találta, hogy a tokképződés még a legprecízebb és legfelelősségteljesebb ellátás, illetőleg a legszövetkímélőbb műtéti technika alkalmazása esetén is kialakulhat. Azt is kiemelte, hogy ismételt implantátum behelyezés esetén a reoperációkor észlelt állapot alapján kell megválasztani a legmegfelelőbb eljárást, annak eldöntésével, hogy elegendő-e a tokok bemetszése, avagy azok teljes eltávolítása szükséges. Megállapította, hogy mivel az I. rendű felperesnél a bal oldalon a tokképződés nem érte el a teljes eltávolítást indikáló szintet, ezért nem valósult meg szakmai szabályszerűsége.

azáltal, hogy az egyik oldalon a tok eltávolítása, míg a másik oldalon csak annak behasítása történt. Arra is utalt, hogy nincs olyan biztos módszer, amellyel a tokképződés (kapszuláris kontraktúra) elkerülhető lenne, és így azt nem szövödményként, hanem kockázati tényezőként kell kezelni. Hangsúlyozta: közvetlenül a műtétet követően nem volt nagyobb szimmetria észlelhető a mellek között, mint azt megelőzően, ami azt jelenti, hogy a később kialakult deformitást nem az I. rendű alperes által alkalmazott műtéti technika idézte elő.

[14] Figyelembe vette, hogy bár az antibiotikum profilaxis alkalmazását a műtéti leírás valóban nem tartalmazta, de azt nem is ott szokás rögzíteni. Az altatóorvosnak a megismételt eljárás során tett tanúvallomása és az általános altatási jegyzőkönyv alapján pedig bizonyítottan taláta, hogy az antibiotikum profilaxis alkalmazása megtörtént.

[15] A posztoperatív ellátás tekintetében értékelte, hogy a sebfertőzés a műtétek általános kockázati körébe tartozik, és a műtétet követő 5. napon kialakult lázas állapot és sebváladék ürülés kezdődő gyulladásra utalt. Jelentőséget tulajdonított annak is, hogy az orvosi vizsgálatok során az I. rendű felperes általános gyógyulási folyamatot le, és ebből következően – a megismételt eljárásban beszerzett új szakvélemény szerint – nem volt megállapítható olyan mértékű gyulladás, illetőleg sebfertőzés bekövetkezése, amely megnövelte a gyógyulási folyamat időtartamát, és ezáltal elősegítette volna a tokképződést.

[16] Az I. rendű felperes mulasztásaként értékelte, hogy az I. rendű alperes tanácsa ellenére sem keresett fel egy kórházat, ahol az ügyeletes plasztikai sebészorvos megfelelő ellátásban részesíthette volna.

[17] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, a II. rendű alperest az I. rendű felperes javára 3.280.335 forint és abból különböző részösszegek után eltérő időpontoktól járó késedelmi kamat, a II. rendű felperes javára 800.000 forint és annak késedelmi kamata megfizetésére kötelezte, egyebekben – a per fő tárgya tekintetében – az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[18] Előrebocsátotta, hogy az új eljárás során nem volt eljárési lehetőség valamennyi releváns kérdés ismételt vizsgálatára, a Kúria ugyanis egyértelműen megszabta az új eljárás kereteit. Kiemelte, hogy a felülvizsgálat tárgyát képező három kérdéskör volt az, amelyek tisztázása érdekében az elsőfokú bíróság további bizonyítást foganatosíthatott, és e három kérdéskörre korlátozódóan volt lehetőség – az új bizonyítékokra figyelemmel – új, a korábbiaktól esetleg eltérő jogi álláspont kialakítására.

[19] Megállapította, hogy mivel a Kúria a beavatkozás után kialakult aszimmetria mértékére vonatkozó következtetéseket a bizonyítékok helyes mérlegelésén alapulónak tartotta, ezért ezt a kérdéskört az új eljárásban foganatosított bizonyítás nem érinthette. Az I. rendű felperes károsodásának bizonyítottságára figyelemmel a II. rendű alperes felelősség alóli kimentését vizsgálta, mégpedig annak hangsúlyozásával, hogy a felelősséget az egészségügyi ellátás akár egyetlen mozzanatának felróhatósága is megalapozta.

[20] Figyelemmel volt arra, hogy a szakvéleményekből kitűnően a mellek deformitása, aszimmetriája nagy valószínűséggel több okra vezethető vissza, és a műtéti technika helyes megválasztásának is nagy szerepe van abban, hogy a mellplasztika meghozza-e a kívánt eredményt. A megismételt eljárásban kirendelt új szakértő aggálymentesnek tekintett megállapításából kiindulva az elvárható gondosság követelményének azt tartotta volna megfelelőnek, ha – az eltávolításra kerülő implantátumok mirigy alatti elhelyezkedése miatt – az új implantátumok izom alatti pozícióba kerültek volna beültetésre. Ezzel összefüggésben értékelte azt is, hogy a kiegészítő szakvélemény szerint az implantátumok pozíciójának megválasztásakor nem a nagyobb kontraktúra valószínűség az elsődleges szempont, amellet

számos más szempontot is figyelembe kell venni. Hiányolta ugyanakkor, hogy a szakértő nem adott magyarázatot arra: az új implantátumok izom alá történő helyezésének – az eset egyedi sajátosságaira figyelemmel – mi volt az orvossal (plasztikai sebészeti) ellenjavallata. Enélkül viszont az I. rendű felperesnek a beleegyező nyilatkozatra feljegyzett, a mellfelvarrást visszautasító nyilatkozatát nem tartotta oly módon értelmezhetőnek, hogy azzal az I. rendű felperes az implantátumok izom alá történő behelyezését utasította vissza. Annak tulajdonított ugyanis jelentőséget, hogy a tájékoztatás hiányában az I. rendű felperes nem volt tisztában azzal, hogy a mellfelvarrásnak nemcsak esztétikai indikációja lehet. E körben – az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 13. § (2) bekezdés d) pontjára és 134. § (1) bekezdésére tekintettel – az I. rendű alperes részéről szükségesnek tartotta volna az implantátumok elhelyezésének előnyeiről és hátrányairól, valamint az izom alá helyezéshez szükséges mellfelvarrás jelentőségéről és annak elmaradása következményeiről szóló tájékoztatást is, ami az I. rendű alperes személyes előadása szerint sem történt meg.

[21] A szakvélemények által megerősítettnek tartotta, hogy a kontraktúra képződés megelőzése vagy csökkentése szempontjából az izom alá történő helyezés lett volna a kedvező megoldás, ami csökkenthette volna a mellek aszimmetriája (illetőleg deformitása) kialakulásának esélyét. Értékelte, hogy a szakvélemény szerint ugyan a leggondosabb, illetve legszövetkímélőbb műtéti technika esetén is előfordulhat esztétikai hátrányokkal járó szövődmény, de a szakértők ezzel együtt sem zárták ki, hogy az implantátumok izom alá történő helyezése esetén nem alakult volna ki fokozott mértékű aszimmetria a mellek között, illetőleg annak mértéke csekélyebb lett volna. Mindezek miatt a szakvéleményekkel nem találta alátámasztottnak, hogy a kezelőorvos az elvárhatóság követelményének megfelelően választotta meg a műtéti technikát; vagyis a II. rendű alperes a felelősség alól kimenteni magát nem tudta.

[22] Bizonyítottanak tekintette ugyanakkor, hogy az antibiotikum profilaxis alkalmazása megtörtént, és a sebfertőzés kialakulását nem annak hiánya idézte elő. Az új szakvélemény alapján azt is kétségmentesen megállapíthatónak tartotta, hogy a fertőzés nem nyújtotta meg a sebgyógyulás időtartamát, a kezdődő gyulladásos állapot nem terjedt tovább, és nagy mennyiségű váladék ürülés után a fertőzés spontán megszűnt. Emiatt, a mellek aszimmetriájával való oksági kapcsolat hiányában nem tartotta szükségesnek az utókezeléshez és a sebkezeléshez tartozó tevékenységek vizsgálatát.

[23] Hivatkozott arra, hogy a Kúria ítélezési gyakorlata szerint ha a károsult egészségkárosodásának több oka lehet, akkor a lehetséges okok közül mindazokat vizsgálni kell, amelyek a kórház tevékenységéhez kapcsolódnak, és ha a lehetséges ok tekintetében a kórház az elvárható gondos eljárását bizonyítani nem tudja, a kártérítési felelősség megállapítható. Ehhez képest rögzítette, hogy az adott esetben a kiváltó okok egyike a műtéti technika helytelen megválasztása volt, amely önmagában megalapozta a II. rendű alperes felelősségét.

[24] A nem vagyoni kártérítés összegét a módosított keresettel egyezően az I. rendű felperes esetében 1.500.000 forintban, a II. rendű felperes esetében 800.000 forintban határozta meg. Ezt meghaladóan az I. rendű felperes javára a II. rendű alperest háztartási többletköltség, közlekedési többletköltség, gondozási többletköltség, kíséreti többletköltség és gyógyszerköltség címén mindösszesen 1.780.335 forint vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezte. Az elsőfokú ítélet részbeni helybenhagyását az I. rendű felperes telefon-többletköltség megfizetése iránti keresetének megalapozatlansága indokolta.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[25] A jogerős ítélet ellen a II. rendű alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és a kereset elutasítását – vagyis tartalmilag az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte – kérte.

[26] Megsértett jogszabályhelyként a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 206. § (1) bekezdését, 221. §-át, 252. §-át és 275. § (5) bekezdését jelölte meg.

[27] Vitatta a másodfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy a méretkülönbözőség meghatározása tekintetében az új eljárásban fogantatosított bizonyítás eredményét nem lehetett volna értékelni. Ezzel kapcsolatban hivatkozott a kirendelt plasztikai sebész szakértők szakvéleményeire, és álláspontja szerint az elsőfokú bíróság azok alapján helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az I. rendű felperes melleinél fennálló aszimmetria mértéke nem haladja meg a beavatkozás kockázati körébe tartozó aszimmetriát. Emiatt állította, hogy az I. rendű felperes a kár bekövetkezését nem bizonyította.

[28] Sétélmezte, hogy bár a másodfokú bíróság a tájékoztatással összefüggésben a korábbi határozatában foglaltaktól eltérő következtetésre jutott, mégsem adott számot arról, hogy miért változott az álláspontja. Előadta azt is, hogy a jogerős ítélet emiatt nem felel meg a korábbi felülvizsgálati határozat rendelkezéseinek. Ervelése szerint a rendelkezésre álló peradatok sem támasztották alá, hogy az I. rendű felperes figyelmét fel kellett volna hívnia a mellfelvarrás szükségességére. Ebben a körben kifogásolta annak figyelmen kívül hagyását, hogy ez a beavatkozás újabb, a két emlő látható részén ejtett metszéssel jár, ami önmagában rontja az esztétikumot, és további műtéti kockázatokat hordoz.

[29] Kiemelte, hogy a kontraktúra bekövetkezésének esélyét mindkét plasztikai sebész szakértő néhány százalékra tette. A jogerős ítéletnek azt a megállapítását, amely szerint a szakértők az említett következtetéseiket megfelelően nem indokolták, iratellenesnek tartotta.

[30] A szakértők álláspontját abban is egyezőnek nevezte, hogy a műtét típusát kizárólag a feltárás után lehet eldönteni, és a műtéti technika megválasztása a feltárást követő állapot vizsgálatát követően kizárólag az orvos judíciuma. E szakmai szabály ismeretében pedig hivatkozása szerint a magatartása semmiképpen sem minősíthető felróhatónak.

[31] Mindezek alapján megállapíthatónak tartotta, hogy a műtéti beavatkozás során a szakmai szabályok szerint, az elvárható gondossággal járt el, és ezért kártérítési felelősség nem terheli. Megállapíthatónak tartotta azt is, hogy a szakvélemények szerint az I. rendű felperes mellei nem öltöttek a természetestől alig eltérő szimmetrián túli méreteket, nem zavaróak, és ezért az I. rendű felperes a kár bekövetkezését bizonyítani nem tudta. Rámutatott arra is, hogy az I. rendű felperesnek azért sem keletkezett kára, mert köztudomású ténynek minősül, hogy a plasztikai műtétek körében a reoperáció általánosnak tekinthető.

[32] A felperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérték.

A Kúria döntése és jogi indokai

[33] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

[34] A Kúria a régi Pp. 275. § (2) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelem keretei között eljárva, a felülvizsgálati eljárás eredményeként azt állapította meg, hogy a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezése a II. rendű alperes által megjelölt okokból nem jogszabálysértő.

[35] A II. rendű alperes kizárólag eljárási szabálysértésre hivatkozással kérte a jogerős ítéletnek a keresetet teljes egészében elutasító elsőfokú ítéletet részben megváltoztató és a keresetnek részben helyt adó rendelkezésének felülvizsgálatát. Felülvizsgálati kérelmében a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelését, az indokolási kötelezettség megsértését és a korábbi felülvizsgálati határozatban az új eljárás lefolytatására vonatkozóan adott kötelező utasításoktól való eltérést állította. Ezek vizsgálatakor abból kellett kiindulni, hogy a régi Pp. 275. § (3) és (4) bekezdésére figyelemmel a kért tartalmú határozat csak az ügy érdemi elbírálására lényegesen kiható eljárási szabálysértés esetén volt hozható.

[36] A Kúria előrebocsátja továbbá, hogy a II. rendű alperes megsértett jogszabályhelyként ugyan a régi Pp. 252. §-át is feltüntette, de ez azért nem minősült adekvát jogszabályi hivatkozásnak, mert az új eljárásban a bíróságoknak a Kúria által a régi Pp. 275. § (5) bekezdése alapján adott kötelező utasítások szerint kellett eljárniuk, amelyek nem azonosíthatók a másodfokú bíróságnak a régi Pp. 252. § (4) bekezdésében szabályozott utasításaival.

[37] A régi Pp. 275. § (5) bekezdésének első mondata szerint, ha a Kúria az első- vagy másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja, a hatályon kívül helyező végzésben az új eljárás lefolytatására vonatkozóan kötelező utasításokat ad. Ezeket az utasításokat a bíróságnak az új eljárás során be kell tartania, azoktól nem térhet el (Kúria Kfv.II.37.920/2014/5., Kfv.III.35.281/2015/5.). Az adott esetben a II. rendű alperes a felhívott jogszabályhely megsértését azért tartotta megállapíthatónak, mert bár a másodfokú bíróság a tájékoztatás tekintetében a Kúria által hatályon kívül helyezett jogerős rész- és közbenső ítéletében foglaltaktól eltérő következtetésre jutott, mégsem adott számot arról, hogy miért változott az álláspontja. Ezzel szemben a korábbi felülvizsgálati eljárásnak – ahogyan arra a II. rendű alperes is utalt – a II. rendű alperest terhelő tájékoztatási kötelezettség teljesítésének vizsgálata nem volt tárgya, a Kúriának a felülvizsgálati kérelem alapján ebben a jogkérdésben állást foglalnia nem kellett, s így azzal kapcsolatban az új eljárásra vonatkozó kötelező utasítást sem adhatott. Az utasítások közül a műtéti technika megválasztásával összefüggő további szakértői bizonyítás felvételére adott utasítás volt az, amelynek megfelelő eljárás lefolytatása esetén, a szakértői bizonyítás eredményének ismeretében a bíróságok számára lehetővé vált a tájékoztatás kérdésében való állásfoglalás. Ehhez képest a másodfokú bíróságnak a régi Pp. 221. § (1) bekezdése alapján sem volt olyan kötelezettsége, hogy a hatályon kívül helyezett korábbi határozatában kifejtett jogi álláspontjától való eltérést indokolja.

[38] A perben eljáró bíróságok közül egyébként is a másodfokú bíróság volt az, amelyik a Kúria kötelező utasításainak figyelembevételével hozta meg az új határozatát. Az elsőfokú bíróságtól eltérően helyesen indult ki abból, hogy a Kúria a bizonyítékoknak a régi Pp. 206. § (1) bekezdése szerinti, helyes mérlegelésén alapulónak minősítette a másodfokú bíróságnak azt a ténymegállapítását, amely szerint a beavatkozás olyan mértékben fokozta az I. rendű felperes melleinek aszimmetriáját, hogy az már a plasztikai beavatkozás kockázati körébe tartozó, a természetestől alig eltérő aszimmetrián túli mértéket öltött, amely zavaró a felperesek számára. Az előző felülvizsgálati határozat indokolása ugyanitt azt is tartalmazta, hogy a státuszfelmérés (méretkülönbözőség) meghatározása nem tartozik kizárólagos plasztikai sebészeti kompetenciába, ezért ebben a körben a korábban kirendelt szakértői intézet plasztikai sebész bevonása nélkül is jogszerűen foglалhatott állást. Mindazonáltal a fentiekkel ellentétes megállapítást – a felülvizsgálati kérelemben előadottakkal szemben – az új eljárásban kirendelt plasztikai sebész szakértő sem tett. A szakvéleményében ugyanis az

által ismertetett három orvosi vizsgálat alapján egyértelműen megállapíthatónak tartotta, hogy az I. rendű felperes emlői az alperesek részéről történt ellátást követően anatómiailag és esztétikailag zavaró állapotba kerültek, és a kialakult kezdődő kétoldali kapszuláris kontraktúra, a következményes tok hullámzással, illetve kitüremkedéssel, a két emlő között kialakult, zavaró mértékű aszimmetria a reoperációt tette indokolttá. A II. rendű alperes ezért tévesen állította, hogy az I. rendű felperes a kár bekövetkezését bizonyítani nem tudta.

[39] A másodfokú bíróság a továbbiakban a bizonyítási feladatoknak a felek közötti helyes, a bizonyítási érdek szerinti megosztására, a jogerős ítélet indoklásában hivatkozott – ám a felülvizsgálati kérelemben megsértettként fel nem tüntetett – releváns anyagi jogi jogszabályhelyek által kijelölt bizonyítandó tényekre figyelemmel a II. rendű felperes felelősség alóli mentesülését vizsgálta. Mindez a korábbi felülvizsgálati határozatban foglaltaknak is megfelelt: a Kúria a másodfokú bírósággal abban is egyetértett, hogy az egészségkárosodás bizonyítottságára tekintettel a kimentés körében az egészségügyi intézménynek kell bizonyítania a felróhatóságának hiányát. Ezzel kapcsolatban hangsúlyozni kell, hogy a felróhatóság megítélése, fennállásának megállapítása jogkérdés (Kúria Pfv.III.20.218/2022/5., Pfv.III.21.581/2019/4.). Az abban való állásfoglalás ugyanakkor értelemszerűen csak a károkozás körülményeinek ismeretében lehetséges, ami az e körben lényeges tényeknek a bíróság általi megállapítását feltételezi, és ha ehhez szakkérdések megválaszolása is szükséges, a szakértő alkalmazása sem nélkülözhető (Kúria Pfv.III.21.182/2021/6.). A konkrét esetben ez volt az oka annak, hogy a szakértői intézet szakvéleményének aggályossága és a szakvélemények közötti esetleges ellentmondások feloldásának elmaradása miatt a korábbi felülvizsgálati eljárásban a kimentés sikerességéről, s ezáltal a kártérítési felelősség fennállásáról döntenem nem lehetett. Ezért volt szükség arra, hogy az elsőfokú bíróság az új eljárásban előbb megkísérelje a szakértői intézet szakvéleményének elkészítésében részt vett szakkonzultáns személyének tisztázását, majd ennek eredménytelenségére tekintettel új szakértőt rendeljen ki.

[40] A régi Pp. 206. § (1) bekezdésének sérelmére alapított felülvizsgálati támadás megalapozottságának vizsgálatakor arra kellett figyelemmel lenni, hogy a felülvizsgálati eljárás nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna; az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott ítélettől eltérő következtetésre lehet jutni [Kúria Pfv.I.21.474/2011/10. (BH 2013.119.II.)]. A bizonyítékok okszerűtlen mérlegelésének hiányában a bizonyítékok felülmérlegelésére a felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség [Kúria Pfv.III.20.229/2022/5. (BH 2022.293.)].

[41] A másodfokú bíróság a fentieknek megfeleltethető bizonyítékmérlegelési hibát nem vétett. Indokoltan tulajdonított kiemelt jelentőséget annak, hogy az új szakvélemény szerint a kapszuláris kontraktúra észlelése esetén a szakirodalom által leginkább elfogadott és javasolt megoldás az, hogy ha az implantátum mirigy alatti volt, akkor az új implantátumnak izom alatti pozícióba kell kerülnie. Helytállóan rögzítette azt is, hogy a szakértő az említett műtéti technika alkalmazásának az I. rendű felperesnél megállapítható ellenjavallatát nem nevesítette, ugyanakkor a szakvélemények szerint a kontraktúra képződés megelőzése vagy csökkentése szempontjából az izom alá történő elhelyezés lett volna a kedvezőbb megoldás, ami csökkenthette volna a mellek aszimmetriája (deformitása) kialakulásának esélyét. Kétségtelen, hogy az utóbbiak kapcsán a szakértők a szóban forgó műtéti beavatkozásnak a kontraktúra kialakulására gyakorolt hatásának mértékét eltérően határozták meg: míg a szakértői intézet által kijelölt szakértő azt a beavatkozás idején rendelkezésre állt

szakirodalomra (tankönyvre) hivatkozással 20%-ban tüntette fel, addig a perben kirendelt plasztikai sebész szakértők ennél kisebb valószínűséget véleményeztek. Mindenesetre a másodfokú bíróság a szakértői bizonyítás eredménye alapján helyesen állapította meg, hogy a kontraktúra képződés csökkentése szempontjából kedvezőbb műtéti megoldás, vagyis az implantátum izom alá történő elhelyezése csökkenthette volna a mellék közötti aszimmetria (deformitás) kialakulásának esélyét. Ebből pedig okszerűen jutott arra a következtetésre, hogy mivel az I. rendű felperesnél bekövetkezett egészségkárosodás lehetséges kiváltó okainak egyike, a műtéti technika helytelen megválasztása volt, ezért a II. rendű alperes a felelősség alól kimenteni magát nem tudta.

[42] Jóllehet a II. rendű alperes a felülvizsgálati kérelmében azokra a szakértői megállapításokra is utalt, amelyek az implantátum körüli tok bemetszésének és eltávolításának szükségességére, azok előnyeire és kockázataira vonatkoztak, és a felpereseknek a felülvizsgálati ellenkérelmükben kifejtett álláspontja szerint az elvárható gondosság követelményének a hivatkozott kétféle műtéti technika egyidejű alkalmazása sem felelt meg; ennek vizsgálata a felülvizsgálati eljárás kereteit meghaladta volna, a másodfokú bíróság ugyanis nem a fentiekkel azonosította az ellátásnak azt a felróható mozzanatát, amely a kártérítési felelősséget megalapozta. Emellett az anyagi jogszabálysértésre alapított felülvizsgálati támadás hiányában annak értékelése sem lehetett a felülvizsgálat tárgya, hogy a tájékoztatás megfelelt-e az Eütv. 13. § (2) bekezdés d) pontja és 134. § (1) bekezdése által támasztott követelményeknek.

[43] A másodfokú bíróság azzal, hogy kellő részletességgel számot adott bizonyítékmérlegelésének szempontjairól, ismertette az ily módon megállapított tényekből a kereset jogalapjaként megjelölt anyagi jogi jogszabályhelyek alkalmazásával levont, az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetéseit, és egyúttal kifejtette azokat az indokait, amelyek miatt a felperesek fellebbezési hivatkozásait megalapozottnak találta, a régi Pp. 221. § (1) bekezdése által megkövetelt indokolási kötelezettségét teljesítette. A jogerős ítélet indokolásának a felülvizsgálati kérelemben vitatott ténymegállapítások tekintetében sem volt olyan hiányossága, amely az ügy érdemi elbírálására lényegesen kiható eljárási szabálysértésként lett volna értékelhető.

[44] A Kúria a kifejtettekre figyelemmel, a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését hatályában fenntartotta.

Záró rész

[45] A Kúria a régi Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazott régi Pp. 78. § (1) bekezdése szerint, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontjára, (5) és (6) bekezdésére tekintettel kötelezte a felülvizsgálati eljárásban pervesztes II. rendű alperest a felperesek részéről felmerült – a ténylegesen kifejtett jogi képviseleti tevékenység arányában megállapított ügyvédi munkadíjból álló – felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.

[46] Az eljárás tárgyi illetékfeljegyzési jogos volta [az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 62. § (1) bekezdés b) és f) pontja] miatt előzetesen meg nem fizetett, az Itv. 39. § (1) bekezdése és 50. § (1) bekezdése alapján meghatározott mértékű felülvizsgálati eljárási illeték állam javára történő megfizetésére a II. rendű alperes az Itv. 74. § (3) bekezdése folytán alkalmazott, a költségmentesség bírósági eljárásban való

alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése értelmében, a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 2023. január 1-jétől hatályos 3. § (2) bekezdés a) és b) pontjának megfelelően köteles. A Kúria – az IM rendelet 3. § (2) bekezdés d) és e) pontjára tekintettel – tájékoztatja a II. rendű alperest arról, hogy az illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 1003200001070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára kell megfizetnie, és megfizetése során közleményként fel kell tüntetni: a Kúria megnevezését, a Kúria e határozatának ügyszámát és a fizetésre kötelezett adóazonosító számát.

[47] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján – a II. rendű alperes kérelmére – tárgyaláson bírálta el.

[48] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a régi Pp. 271. § (1) bekezdésének e) pontja zárja ki.

A döntés elvi tartalma

[49] I. A felróhatóság megítélése, fennállásának megállapítása jogkérdés. Az abban való állásfoglalás ugyanakkor értelemszerűen csak a károkozás körülményeinek ismeretében lehetséges, ami az e körben lényeges tényeknek a bíróság általi megállapítását feltételezi, és ha ehhez szakkérdések megválaszolása is szükséges, a szakértő alkalmazása sem nélkülözhető.

[50] II. A Kúria által az első- vagy másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítása esetén, a hatályon kívül helyező végzésben adott, az új eljárás lefolytatására vonatkozóan kötelező utasításokat a bíróságnak az új eljárás során be kell tartania, azoktól nem térhet el.

Budapest, 2023. február 21.

Salamonné dr. Piltz Judit s.k. a tanács elnöke, Dr. Zumbók Péter s.k. előadó bíró, Dr. Bajnok István s.k. bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró, Dr. Tibold Ágnes s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági ügyintéző